

Акт

про впровадження результатів монографічного дослідження
«Екокритика: методологічна інтеграція, взаємодія, інтерпретація»
(Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2024. 209 с.)
Горболіс Лариси Михайлівни

Результати монографічного дослідження Л. М. Горболіс, доктора філологічних наук, професора кафедри української мови і літератури Сумського державного педагогічного університету ім. А. С. Макаренка, впроваджувалися упродовж 2024 р. у навчальний процес Криворізького державного педагогічного університету. Матеріал сприяв формуванню змісту робочих програм таких освітніх курсів: «Теорія літератури», «Вступ до літературознавства» за ОП «Українська мова і література, зарубіжна література» першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів вищої освіти, організації самостійної роботи здобувачів, підвищенню ефективності засвоєння здобувачами вищої освіти навчального матеріалу.

Запропонована проблематика скеровували викладачів та здобувачів до системної роботи над художніми творами на різних рівнях сприйняття, розуміння й інтерпретації літературного тексту з екологічною домінантою (пошук коду інтерпретації, «покрокове» читання твору, робота з підтекстами, дешифрування символів, означення ключових образів та їх смислове, естетичне, філософське наповнення тощо). Здобувачі використовували монографічне дослідження у процесі написання рефератів, курсових проєктів тощо.

Інтерпретація художнього тексту в аспекті екокритики допомагає викладачам і здобувачам вищої освіти сприймати літературний текст як одиницю не лише художнього чи наукового простору, а й невід'ємну складову навчального й виховного процесу. Екокритичний підхід до вивчення літератури корелюється з головною метою літературної освіти – формування компетентного читача як суб'єкта читацької діяльності, особистісного і читацького саморозвитку – і допомагає зорієнтуватися серед різноманіття інтерпретаційних методик, різноаспектно осмислювати сучасні теорії гуманітаристики, зацікавлювати молодь творами українських і зарубіжних письменників.

доктор філологічних наук, професор,
професор кафедри української та зарубіжної літератур
Криворізького державного
педагогічного університету

Світлана Ковпик

СУМСЬКА ОБЛАСНА РАДА
ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ І НАУКИ
СУМСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ
КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД СУМСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ –
ОБЛАСНИЙ ЦЕНТР ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ
ТА РОБОТИ З ТАЛАНОВИТОЮ МОЛОДДЮ

вул. Серпнева, 14-а, м. Суми, 40007, тел./факс. (0542) 33-11-85, тел. 33-52-37

E-mail: osvita.cocpo@sm.gov.ua

Код 23820094

10.10.24

№ 563

На № _____

від _____

ДОВІДКА

про впровадження навчально-методичного посібника
кандидата філологічних наук, доцента, В.М. Владимірової,
кандидата філологічних наук, доцента Н.І. Кириленко
**Українська література першої половини ХХ століття : теоретико-
методологічні аспекти інтерпретації : навчально-методичний посібник.**
Суми : ФОП Цьома С.П., 2020. 138 с.

У 2023/2024 навчальному році у комунальному закладі Сумської обласної ради – обласному центрі позашкільної освіти та роботи з талановитою молоддю в освітньому процесі гуртка «Літературознавство» ефективно використовувався навчально-методичний посібник В.М. Владимірової, Н.І. Кириленко «Українська література першої половини ХХ століття : теоретико-методологічні аспекти інтерпретації».

Навчально-методичний посібник містить інформацію про зміст і особливості вивчення курсу «Українська література першої половини ХХ століття», статті науково-методичного характеру, матеріал до занять, різнопланові запитання, завдання творчого характеру, тестові завдання для перевірки знань, список рекомендованої літератури.

Матеріали навчально-методичного посібника ефективно допомагали вихованцям гуртків у надолуженні навчальних втрат та використовувалися при написанні науково-дослідницьких робіт слухачами Сумського територіального відділення МАН України. Посібник призначений для учнів закладів загальної середньої освіти, слухачів Сумського територіального відділення МАН України, та учителів – керівників науково-дослідницьких робіт учнів – членів МАН України.

Директор

Лариса ТИХЕНКО

СУМСЬКА ОБЛАСНА РАДА
ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ І НАУКИ
СУМСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ
КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД СУМСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ –
ОБЛАСНИЙ ЦЕНТР ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ
ТА РОБОТИ З ТАЛАНОВИТОЮ МОЛОДДЮ
вул. Серпнева, 14-а, м. Суми, 40007, тел./факс. (0542) 33-11-85, тел. 33-52-37
E-mail: osvita.cocpo@sm.gov.ua Код 23820094

10.10.24

№ 562

На № _____

від _____

ДОВІДКА

про впровадження колективної монографії
«Текст у дослідницьких парадигмах: теорія і практика»
авт. кол. О. Семенов, В. Герман, О. Рудь, О. Кумеда та ін.;
за заг. ред. О. М. Семенов
(Суми: Видавництво СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2022. 248 с.)

У 2023/2024 навчальному році у комунальному закладі Сумської обласної ради – обласному центрі позашкільної освіти та роботи з талановитою молоддю в освітньому процесі гуртків «Українська мова», «Фольклористика», «Літературна творчість», «Літературознавство» ефективно використовувалася колективна монографія викладачів кафедри української мови і літератури *«Текст у дослідницьких парадигмах: теорія і практика»*.

Матеріали колективної монографії ефективно допомагали гуртківцям надолужувати освітні втрати з української літератури на прикладі творчості П. Куліша, І. Франка, Л. Костенко, здійснювати огляд художнього, наукового тексту в об'єктиві мовознавчих досліджень, питань фольклоризму літератури в контексті структурно-семіотичної концепції культури; розвивали наукові засади роботи над текстом. Тому ця праця є корисною як для учнів – членів Сумського територіального відділення МАН України, так і учителів української мови – керівників науково-дослідницьких робіт учнів – членів МАН України.

Директор

Лариса ТИХЕНКО

СУМСЬКА ОБЛАСНА РАДА
ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ І НАУКИ
СУМСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ
КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД СУМСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ –
ОБЛАСНИЙ ЦЕНТР ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ
ТА РОБОТИ З ТАЛАНОВИТОЮ МОЛОДДЮ

вул. Серпівена, 14-а, м. Суми, 40007, тел./факс. (0542) 33-11-85, тел. 33-52-37

E-mail: osvita.coopro@sm.gov.ua

Код 23820094

10.10.24

№ 561

На № _____

від _____

ДОВІДКА

**про впровадження навчально-методичного посібника
кандидата філологічних наук, доцента, завідувача кафедри
української мови і літератури В.В. Герман
Синтаксис складного речення: практикум для самостійної роботи.
(Суми: Видавництво СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2022. 112 с.)**

У 2023/2024 навчальному році у комунальному закладі Сумської обласної ради – обласному центрі позашкільної освіти та роботи з талановитою молоддю в освітньому процесі гуртка «Українська мова» ефективно використовувалася навчально-методичний посібник В.В. Герман «Синтаксис складного речення: практикум для самостійної роботи».

Навчально-методичний посібник містить вправи й творчі завдання із таких тем, як елементарне складне речення (складносурядне, складнопідрядне, безсполучникове), неелементарне (багатокомпонентне) складне речення, складна синтаксична конструкція, складне синтаксичне ціле, період, конструкції з чужим мовленням; у додатках подано схеми й зразки аналізу різних синтаксичних одиниць.

Матеріали посібника ефективно допомагали гуртківцям простежувати засоби зв'язку предикативних частин у складному реченні й розрізнити складне речення, складну синтаксичну конструкцію й складне синтаксичне ціле; сприяли розв'язковій вмінні виконувати синтаксичний аналіз речень тощо; тому ця навчально-методична праця є корисною як для учнів – членів Сумського територіального відділення МАН України, так і учителів української мови – керівників науково-дослідницьких робіт учнів – членів МАН України.

Директор

Лариса ТИХЕНКО

Управління освіти і науки Сумської міської ради
СУМСЬКИЙ ЗАКЛАД
ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ І –ІІІ СТУПЕНІВ № 15
СУМСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ
вул. Берестовська, 56, м.Суми, 40009, тел. (0542) 61-11-14
e-mail: zosh15sumy@ukr.net

08.10.2024 № 01-20/519

Довідка про впровадження
колективної монографії

Сумщина в історико-філологічному вимірі: монографія /
авт. кол. В. Владимірова, В. Герман, Н. Кириленко, О. Кумеда, С.
П'ятаченко, О. Рудь, З. Савченко, М. Ячменик // за заг ред. Н. Кириленко.
Суми: СумДПУ імені А.С. Макаренка, 2021. 268 с.

У 2024 році у Сумському закладі загальної середньої освіти І-ІІІ ступенів № 15 Сумської міської ради на уроках української мови і літератури у старших класах та гуртковій роботі ефективно використовувалася праця «Сумщина в історико-філологічному вимірі».

У монографії представлені наукові студії лабораторії літературного краєзнавства СумДПУ імені А.С. Макаренка.

Окремі розділи присвячено мовознавчим, фольклорним, літературознавчим та історико-краєзнавчим аспектам.

Праця адресована науковцям, викладачам, магістрантам, студентам-філологам, учителям загальноосвітніх шкіл, учням, усім, хто цікавиться рідним словом.

У монографії розглядаються актуальні питання філологічного краєзнавства, зокрема особливості розвитку фольклору та фольклористики, своєрідність інтерпретації фольклорних мотивів і образів у художніх творах, домінантні мотиви літератури Сумщини, мовознавчі студії.

Одним із завдань дослідження є виявити вплив етнографії, усної народної творчості на художньо-естетичну концепцію П. Куліша, сформувані критеріальні поняття його літературознавчої концепції.

Серед актуальних аспектів пропонується для розгляду на матеріалі праць науковців, письменників і студентів Сумщини одне з найскладніших понять мовознавчої науки – складне синтаксичне ціле як структурно-семантична одиниця синтаксису складного речення.

Директор

Світлана Гончаренко

Світлана ГОНЧАРЕНКО

Управління освіти і науки Сумської міської ради
**СУМСЬКИЙ ЗАКЛАД
ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ І –ІІІ СТУПЕНІВ № 15
СУМСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ**
вул. Берестовська, 56, м.Суми, 40009, тел. (0542) 61-11-14
e-mail: zosh15sumy@ukr.net

23.10.2024 № 01-20/542

ДОВІДКА

**про впровадження розділу колективної монографії
«The Latest Foundations for the Development of Production, Science and
Education – 2024»**

**кандидата педагогічних наук, доцента кафедри української мови і
літератури Н.В. Громової**

«Активні методи навчання на уроках української мови»

<https://dspace.bdpu.org.ua/bitstreams/75bb60fe-0e60-4c3f-9d3c-a9e1ebacf0d5/download>

У колективній монографії «The Latest Foundations for the Development of Production, Science and Education – 2024 (Новітні засади розвитку виробництва, науки та освіти – 2024) узагальнено сучасні тенденції педагогічного проектування, міждисциплінарні аспекти сучасних трансформаційних процесів у суспільстві, визначено та охарактеризовано основні проблеми, тенденції, перспективи та напрями зрушень у суспільстві внаслідок зміни парадигм розвитку.

Розділ «Активні методи навчання на уроках української мови», підготовлений кандидатом педагогічних наук, доцентом Громовою Н.В., містить опис сучасних методів навчання, які використовуються на уроках української мови у 5 класах НУШ під час вивчення розділу «Лексикологія». Зокрема, автор описує методику використання ефективних методів активного навчання: філворди, анаграми, хмари слів або асоціативні грона, «ромашка Блума», «фішбоун», зауважуючи, що інтерактивні методи можна застосувати на будь-якому етапі уроку чи при вивченні будь-якої теми, конкретизує свої думки на прикладах. У своїй роботі Громова Н.В. доходить висновку, що застосовуючи перераховані вище методи навчання у навчальному процесі, ми можемо навчити учнів систематизувати набуту інформацію, відділяти головне від другорядного, розвивати вміння долати власні сумніви, знаходити вихід із будь-якої ситуації в сучасному швидкому та мінливому світі.

Апробовані матеріали розділу «Активні методи навчання на уроках української мови» отримали схвальні відгуки від учителів української мови і в подальшому будуть використовуватися в освітньому процесі КУ Сумський заклад загальної середньої освіти І-ІІІ ступенів №15 Сумської міської ради.

Директор

Світлана ГОНЧАРЕНКО

ПУТИВЛЬСЬКА МІСЬКА РАДА
ПУТИВЛЬСЬКИЙ ЛІЦЕЙ № 1 ІМ. Р. РУДНЕВА
ПУТИВЛЬСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ
(ПУТИВЛЬСЬКИЙ ЛІЦЕЙ № 1 ІМ. Р. РУДНЕВА)
вул. Героїв Путивльщини, 76, м. Путивль, Сумської області, 41500,
тел. (05442) 5-23-91, E-mail: putivl_1@ukr.net, Код СДРПОУ 24011451

10.10.2024 № 05-08/439

Довідка про впровадження
методичних рекомендацій
кандидата філологічних наук, доцента, завідувача
кафедри української мови і літератури

В. В. Герман

**Українська мова: методичні рекомендації для позашкільної освіти
дослідницько-експериментального напрямку (МАН)**

Суми: Видавництво СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2022. 113 с.

У 2024 році у Путивльському ліцеї №1 ім. Р. Руднева Путивльської міської ради на уроках української мови і літератури, під час роботи філологічних гуртків, у процесі підготовки науково-дослідницьких робіт учнів-слухачів Сумського територіального відділення МАН України ефективно використовувалася праця В. В. Герман «Українська мова: методичні рекомендації для позашкільної освіти дослідницько-експериментального напрямку (МАН)».

Методичні рекомендації містять навчальну програму «Українська мова» для позашкільної освіти дослідницько-експериментального напрямку (МАН), методичні поради до укладання матеріалів науково-дослідницької роботи (мотиваційний лист, наукова конференція, презентація, анотація, постер, норми оформлення списку використаної літератури тощо); додатки (зразок науково-дослідницької роботи), тому є корисними як для учнів-слухачів МАН, так і учителів української мови - керівників науково-дослідницьких робіт.

Директор

Тетяна КОРНЄВА

ПУТИВЛЬСЬКА МІСЬКА РАДА
ПУТИВЛЬСЬКИЙ ЛІЦЕЙ № 1 ІМ. Р. РУДНЕВА
ПУТИВЛЬСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ
(ПУТИВЛЬСЬКИЙ ЛІЦЕЙ № 1 ІМ. Р. РУДНЕВА)
вул. Героїв Путивльщини, 76, м. Путивль, Сумської області, 41500,
тел. (05442) 5-23-91, E-mail: putivl_school_1@ukr.net, Код СДРПОУ 24011451

10.10.2024 № 05-08/438

Довідка про впровадження
монографії

«Сумщина в історико-філологічному вимірі»

**авт. кол. В. Владимірова, В. Герман, Н. Кириленко, О. Кумеда,
С. П'ятаченко, О. Рудь, З. Савченко, М. Ячменик /**

за заг. ред. Н. Кириленко

(Суми: Видавництво СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2021. 268 с.)

У 2024 році у Путивльському ліцеї №1 ім. Р. Руднева Путивльської міської ради на уроках української мови і літератури, під час роботи філологічних гуртків, у процесі підготовки науково-дослідницьких робіт учнів-слухачів Сумського територіального відділення МАН України ефективно використовувалася колективна монографія викладачів кафедри української мови і літератури Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка «Сумщина в історико-філологічному вимірі» / авт. кол. В. Владимірова, В. Герман, Н. Кириленко, О. Кумеда, С. П'ятаченко, О. Рудь, З. Савченко, М. Ячменик / за заг. ред. Н. Кириленко.

Монографія містить актуальні наукові студії, зокрема з літературного краєзнавства, поезії, фольклору, мовних особливостей діалектів Сумщини, синтаксису складного речення тощо, тому є надзвичайно корисною як для учнів ліцею, учнів-слухачів МАН, так і учителів української мови і літератури, керівників науково-дослідницьких робіт.

Директор

Тетяна КОРНЄВА

ДОВІДКА

про впровадження методичних вказівок до практичних занять
«Лексикологія сучасної української літературної мови»
(укладач – Рудь О.М.)

у систему підвищення кваліфікації вчителів української мови і літератури
в КЗ Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти

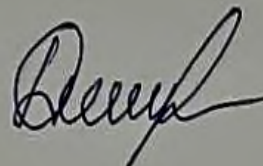
Лексикологія як наука про словниковий склад мови відіграє значну роль у формуванні лінгвістичної компетентності та мовленнєвої культури вчителів. Сучасні вимоги до якості викладання української мови потребують від педагогів не лише досконалого володіння мовою, але й глибокого розуміння структури словникового складу, розвитку значення слів, а також закономірностей використання лексики в сучасному мовленні. У зв'язку з цим вивчення лексикології є надзвичайно важливим елементом підвищення кваліфікації вчителів, яке дає змогу поглибити їхні знання з української мови та забезпечити якісне викладання лексичних тем.

Лексикологія вивчає словниковий запас мови, природу слова, його значення, відтінки, а також те, як слова взаємодіють між собою в мові. На курсах підвищення кваліфікації педагоги мають змогу краще зрозуміти, як організована лексична система української мови, яким чином нові слова утворюються та як відбувається зміна значень слів з розвитком мови. Для викладання це надзвичайно важливо, адже чітке розуміння лексичних аспектів дозволяє вчителям коректно та цікаво пояснювати своїм учням значення слів, їхні відтінки та етимологію, формуючи цілісну картину мови.

Матеріали навчально-методичного посібника методичних вказівок до практичних занять «Лексикологія сучасної української літературної мови» (укладач – Рудь О.М.) успішно впроваджувалися в систему підвищення кваліфікації вчителів української мови і літератури під час розгляду деяких тем з методики навчання української мови, при підготовці вчителями випускних проектів тощо.

Методичні вказівки до практичних занять «Лексикологія сучасної української літературної мови» отримали схвальні відгуки від викладачів кафедри соціально-гуманітарної освіти і вчителів української мови і літератури. Практичні матеріали методичних вказівок і в подальшому будуть використовуватися в системі підвищення кваліфікації вчителів КЗ Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти.

 Світлана ДРАНОВСЬКА

ДОВІДКА

про впровадження навчально-методичного посібника
«Сучасна українська літературна мова. Морфеміка. Словотвір.
Морфологія» (автор – Рудь О.М.)

у систему підвищення кваліфікації вчителів української мови і літератури
в КЗ Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти

Сучасна освітня система вимагає від учителів постійного оновлення знань та вдосконалення викладацької майстерності. З огляду на динамічні зміни в українському мовознавстві, а також оновлені вимоги до якості викладання української мови, вивчення таких розділів мовознавства, як морфеміка, словотвір та морфологія, є надзвичайно важливим у системі підвищення кваліфікації педагогів. Це допомагає вчителям відповідати сучасним вимогам до якості освіти, формувати в учнів глибокі й системні знання української мови, сприяє покращенню мовленнєвих навичок і загального рівня мовної культури.

Матеріали навчально-методичного посібника «Сучасна українська літературна мова. Морфеміка. Словотвір. Морфологія» О. М. Рудь успішно впроваджувалися в систему підвищення кваліфікації вчителів української мови і літератури під час розгляду деяких тем з методики навчання української мови, при підготовці вчителями випускних проєктів тощо. Значна частина практичних завдань посібника містить матеріали суцільних текстів краєзнавчого спрямування, уривки з поетичних чи прозових творів письменників Сумщини. Використання цих завдань на уроках української мови в закладах загальної середньої освіти сприятиме формуванню в школярів любові до рідного краю, до своєї країни.

Навчально-методичний посібник «Сучасна українська літературна мова. Морфеміка. Словотвір. Морфологія» отримав схвальні відгуки від викладачів кафедри соціально-гуманітарної освіти і вчителів української мови і літератури. Практичні матеріали навчально-методичного посібника і в подальшому будуть використовуватися в системі підвищення кваліфікації вчителів КЗ Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти.

Завідувач кафедри
соціально-гуманітарної освіти
КЗСОІПО

Світлана ДРАНОВСЬКА

